

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICA

INSERATE

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mic. sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei**Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Cuvântul crucii

Crucea este stăpâna lumii și cheia de boltă a istoriei. — A apărut deodată cu căderea cea dintâi și de atunci ne petrece, cuprinzând în sine întreg sbrciumul omenesc, până când se va arăta pe cer ultima dată în strălucirea suprafirească a sfârșitului de lume.

Iar stăpânul și sensul crucii este Hristos cel răstignit. Până la el, crucea a însemnat moarte, ocară, chin, suferință, deszădejde. Calvarul o transformă în izvor de viață, de lumină, de speranță, de biruință. Creștinism, înseamnă atâta: cruce; iar creștin este celceși la crucea sa în toată ziua și merge după Hristos.

Dar câți înțeleg cu adevărat acest cuvânt? Și astăzi „cuvântul crucii celor pieritori nebunie este;” iar numărul lor cine-l poate ști? Căci sunt mulți, peste măsură, înțelepții... cărturarilor... întrebătorii veacului acestuia, de care vorbește sf. Pavel (1 Cor. 1, 18-20). Sfârșitul lor este pierirea; căci scris este: „pierde-voi înțelepciunea înțelepților, și știința celor știutori o voiu lăpăda.” —

Pentru cei ce cred însă și vreau să se mântuească, crucea este „puterea lui Dumnezeu”, căreia nimic nu-i poate sta împotriva. Poartă și ei cruce, cât peregrinează pe pământ. Hristos însuși a purtat-o doar pe cea mai grea dintre toate. Mergând însă pe urmele Lui, ajutați de El, nu cad sub povară, ci prefac suferința în bucurie, încercarea în izbândă.

Își au și popoarele crucile lor. Unele se prăbușesc și mor, păgânește, sub greutatea încercărilor. Altele, urcă Golgota cu răbdătoare credință. Acestea dobândesc cununa biruinței. — Neamul nostru este dintre acestea, și istoria românească este dovadă luminoasă de puterea cea fără hotar a sfintei cruci. Căci dela început ni s'a dat cruce grea deosebi. N-am murmurat și nu ne-am lăpădat. Ci smeriți și răbdători am urcat cărarea veacurilor, cu neclintită credință în dreptatea dumnezeiască. Am biruit. În 1918 minune s'a făcut pentru noi. S'a întâmplat ceea ce nimeni n-a bănuț și nu a putut crede: s'a îmbrățișat Ardealul cu Basarabia!

Anul 1940 ne-a adus nouă și grea încercare. Credința noastră însă n-a slăbit. Presărăm cu cruci mărunte pământul străbun al Basarabiei. Sub fiecare doarme câte un erou, care a mers pe urmele Mântuitorului până la mormânt. — Invierea se și arată. Pe măsură ce se înfig în glie crucile eroilor, se înalță pe turle biruitoare crucea Domnului surpată de antichrist și glasul clopotelor se desleagă în sun de slavă cerească.

Creдем tare, că biruința va fi deplină. Spre toate hotarele. Căci istoria se repetă și dreptatea lui Dumnezeu e Dreptate în veac!

Revoluție și evoluție

(s. v.) Pe vremuri revoluția franceză a încercat să detroneze pe Dumnezeu, punând în locul Lui rațiunea, zeitatea care, în cele din urmă, reprezenta pe însuși omul rațional, intelectul cu puterea de gândire și de progres.

Revoluția comunistă a detronat și ea pe Dumnezeu, dar nu a mai pus în locul Lui pe omul rațional, ființa rațională, ci pe omul material cu nevoile și instinctele lui, desbrăcându-l de orice spiritualitate.

În fiecare acțiune anarhică-revoluționară primul asalt e dat împotriva Divinității. Pentru că în ideea de Divinitate, în credința și convingerile religioase ale omului, zace toată forța ce se opune distrugerii legii etice, a ordinii morale care singură poate face posibil traiul omului în societate, în Stat.

Dar revoluțiile au chiar acest scop: să distrugă ordinea morală, întrucât se crede că numai ea se opune distrugerii unei ordine sociale și întemeierii alteia nouă.

Pentru a distruge o ordine socială existentă, pe calea violenței, sunt inevitabile uciderea, furturile, jafurile, dărămările de tot felul. Iar pentru a acționa revoluționar e nevoie ca omul să nu se mai teamă de Dumnezeu, de pedeapsa divină, să nu mai audă glasul conștiinței responsabile.

Aici e motivul primului atac împotriva Divinității a ori cărei revoluții sau acțiuni anarhice.

Istoria ne este mereu martoră că evoluția societății omenesti e un fenomen natural, înrădăcinat în firea spirituală a omului, care năzuește organic și necesar spre desăvârșirea vieții, prin imputinarea suferinții și a nedreptății din lume, prin asigurarea unui traiu mai omenesc pentru toți oamenii, prin instituții sociale mai perfecționate.

Idealismul spiritului nostru, în vecinică luptă cu materialismul instinctelor, răsbate mereu la suprafață și pune intelectul să cerceteze căile desăvârșirii în viața socială și politică, și pune inima să bată pentru realizarea mai binelui. O idee nouă, un sentiment nou în legătură cu perfecționarea vieții individuale și colective, sunt menite, prin însăși necesitatea legii etice ce guvernează omenirea, să birue.

Dar biruința reală, adevărată, statornică, nu poate urma decât pe calea evoluției firești, cu lupta și stăruința îndelungată a celor mai buni, și nu prin — revoluție sau anarhie. Progresul real prin evoluția naturală se datorește convingerii ce, la apostolatul celor mai buni, se înstăpânește în toate conștiințele, sau cel puțin în a majorității, că lu-

crul propovăduit e mai bun și mai aducător de fericire decât cel vechiu.

Dar în revoluțiile și mișcările anarhice sângeroase, nu birue convingerea liber consimțită, ci violența, teroarea unei minorități, care încearcă, prin fier și foc, să impună noile idei, noua organizație socială.

Din acest motiv revoluțiile nu constituie mijloacele firești ale evoluției, ale perfecționării vieții, și nu reușesc decât să schimbe o stare socială existentă cu alta tot atât de rea, sau cu una și mai rea. Și numai experiența ce urmează după revoluții, chiar prin faptul că principiile ei nu se pot pune în aplicare, o determină să revină la principiile evoluției firești, să încerce a pune în aplicare numai ceea ce se poate, fără întreruperea cursului normal al vieții.

În foarte multe studii adâncite s'a arătat că principiile libertății, egalității și frățietății, pentru cari a fost așa demult slăvită revoluția franceză, — ar fi ajuns cel mult într'o jumătate de veac să triumfeze pe calea naturală evolutivă, fără revoluție. Și anume să ajungă la biruință în forma posibilă, nu sub formă de utopii cari n'au făcut decât să înlocuiască o nedreptate cu alta: în locul despotismului clasei feudale să ajute la înflințarea tiraniei capitalismului internațional.

După un veac și jumătate acest capitalism vrea să fie răpus tot pe cale revoluționară, fără a mai fi consultată istoria recentă. Și, cu toate că revoluția cea nouă e încă în plină curgere, se poate întrevedea de pe acum unde va duce: dela capitalismul particular, la capitalismul de stat — chiar când se numește comunism, — și dela robia individului prin puterea financiară a patronului, la robia lui prin puterea financiară a Statului.

Evangelia condamnă orice revoluție sângeroasă, orice acțiune anarhică, nu numai pentru că ea calcă în picioare legea fundamentală a vieții: Decalogul, ci și pentru că se varsă zadarnic sânge omenesc și se consumă zadarnic nesfârșite suferințe omenesti: nu se ajunge la ceva mai bun, mai desăvârșit!

Evangelia nu aprobă decât evoluția firească, determinată de idealismul legii etice: iubește pe deaproapele ca pe tine însuși, prin sădirea convingerii în necesitate unor mai drepte așezări sociale.

Tot așa judecă mulți dintre istoricii revoluțiilor sociale. Numai cât se pare că istoria n'a fost nici odată: *magistra vitae*.

„Sine ira“. Așa se intitulează o mică ciudățenie scrisă de Ilie I. Imbrescu, în „Slova Ortodoxă“ (Nr. 50—51). „Luați aminte un fapt, care trebuie să fie comentat cu calm ortodox și cu demnitate plină de dragoste“. Să luăm, dar, aminte.

Faptul. „Facultatea de Teologie ortodoxă din Chișinău — care a fost mutată la Iași, cât a fost cotropită Basarabia de bolșevism — a fost: desființată. În schimb, Vaticanul, prin exponentul său din România, caută să facă tot posibilul pentru a înființa o Facultate de Teologie-catolică... la Chișinău, acum liber, românesc și ortodox“. — Acesta e faptul. Inventat, se înțelege, pe deantregul de te miri ce fantezie sperată. De douăzeci de ani noi cerem o facultate de teologie. Ni s'a recunoscut și în lege acest drept. Fiindcă suntem Biserică românească. Nimeni însă, nici odată, nu s'a gândit la Chișinău. Ci la București, ori la Cluj. Nu ni s'a dat. Astăzi însă e altă căciulă. Atâta e cert: de Chișinău, nici vorbă. Ar fi pură aberație.

„Calmul ortodox și demnitatea plină de dragoste“ se înalță acum impunătoare pe acest „fapt“ petrecut în inchipuirea autorului. Pentru a le savura deplin, ar trebui să reproducem articolul. Dar nu-i vremea glumelor acum. Pe scurt, deci. — Ce-i de făcut în fața acestei grozăvii? Șmecher, d. Imbrescu o ia de departe și cam din flanc. Pune față în față două atitudini: una a ortodoxiei românești și alta a Vaticanului, față de Führerul Adolf Hitler. Noi, totdeauna și pe toată linia pentru; Vaticanul mereu contra. Paralela e desvoltată pe lung și tânguios. Ca să placă acolo unde trebuie. Și ca să fie înțeleasă, articolul e tradus și în limba germană.

Ne-am lămurit, deci. Autorul vrea să salveze facultatea de teologie ortodoxă din Chișinău. Cum însă? „Știm că suntem slabi și păcătoși“. Nu se încrede în puterile proprii, pentru a ajunge la țel. Nu rămâne deci decât... apelul la cei puternici, cari trebuie să înțeleagă odată.. Sperietoarea cu Vaticanul e bună și acolo, și prinde și aici, acasă.

Așa se susține o cauză, „cu calm și cu

demnitate“. Mai ales cu demnitate. Interesant, că același domn Imbrescu, în același număr al revistei, într'alt articol, scrie și rândurile următoare: „Noi am fost rău obiceiuiți în a fi plecăcioși fără demnitate... De când levantismul steril și ipocrit ne-a sedus cu jocul a-parețelor...“ — Aparențele arată, că așa este.

Prof. Ieremia Cecan

— Un martir al unirii bisericilor —

Un reportaj apărut în nr. din 24 August 1941 al „Universului“ ne arată, că după instalarea regimului bolșevist în Basarabia, mai mulți preoți au fost deținuți, între ei și protoiereul Ieremia Cecan. Despre acesta din urmă se știe că a fost împușcat, iar ceilalți condamnați la 5—10 ani și duși în Siberia.

Ieremia Cecan! Acum 8 ani, numele lui deodată a răsbîit din Basarabia în toate colțurile României-mari, ba și înafară de hotarele țării, în legătură cu o acțiune nobilă, curajoasă, pe care acest septuagenar o începuse în Basarabia.

Asupra acestei acțiuni ne vor edifica cele *trei scrisori* ce urmează: *una trimisă de mine părintelui Cecan și două primite, ca răspuns, dela el.* Iată-le:

Lugoj, 3/V 1933

„Prea Cucernice Părinte,

Mai zilele trecute umblând pe la București, la Mitropolia catolică de acolo mi s'a atras atențiunea asupra revistei P. C. Voastre, cu articolii atât de curajoși prin cari militați pentru unirea bisericilor. Am rămas foarte încântat, ca și toată lumea bună dela noi, de curajul cu care P. C. V. înțelegeți să spuneți lucrurile pe față, neținând seama de nimic altceva decât de marele interes al împărăției lui Hristos pe pământ, atât de grav amenințată de unelirile satanei.

Deși necunoscut, privitor dela o mare distanță a operei Sf. Voastre, dați-mi voie să Vă felicit și să Vă exprim admirația. Câți nu sunt între Români cari judecă așa cum judecați Sf. V., dar nu știu cum să iasă pe față, cum să înceapă acțiunea concretă. Sf. V. ați luat calea unei mici acțiuni de presă. Nu știu, dacă Vă limitați numai la atâta. Nu știu dacă mai aveți și concursul altora și cine sunt aceia; nu știu dacă acțiunea are șanse de a se populariza și cum o privește oficialitatea de acolo: una știu, că acțiunea există, și rog pe bunul

Dumnezeu să ajute ca ea să prindă tot mai mult. — Noi, ortodocșii uniți, nu putem face altceva decât să ne bucurăm văzând ce se face; noi direct nu putem intra deocamdată în acțiune. Dar indirect, prin orice am putea contribui la lămurirea unor chestiuni, am face-o bucuros. Cred că ar fi bine, dacă lumea de acolo ar vedea un preot unit slugind Liturgia sau altă slujbă ca să vadă, că în Unire se păstrează integral ortodoxia. Pagubă că suntem așa departe unii de alții.

Vă rog lăsați să mi se trimită un ex. din revista P. C. V., toți numerii începând cu 1 Ian. a. c. Vă mai rog să-mi dați voie ca în schimb să Vă trimit un colet cu diferite cărți din editura noastră de aici, parte ale mele, parte dela episcopie.

Urându-Vă sărbători fericite și ca Invierea Domnului să ne ducă mai aproape de mult dorita noastră inviere sufletească, Vă rog primiți expresia deosebitei stime cu care semnez, al P. C. V.

cel mai devotat

La această scrisoare mi-a răspuns Părintele Cecan prin următoarele rânduri:

„Mult Stimate Părinte Nicolae!

Vă mulțumesc pentru scrisoarea, pe care mi-ați trimis și care m'au încurajat și m'au dat mai multă putere pentru a putea munci la realizarea gândului și ideii mele.

Acțiunea, pe care am început-o, nu este de azi, ea este de demult; însă astăzi, când am eșit la pensie, am început cu mai multă îndrăzneală. Țin să Vă fac cunoscut, că din cauza ideii mele am o mulțime de neplăceri, ba chiar am și o anchetă și astăzi trebuie să mă prezint în fața unei comisii, care este instituită expre pentru mine din ordinul Sf. Sinod pe motiv, că eu aș avea de gând, ca să catolicizez întreaga Basarabie. Pentru reușita ideii, lansată de mine aici în Basarabia, am instituit și un comitet și mi-am făcut o mulțime de adepti, care au un devotament nedescris față de mine și față de ideea, pe care o propovăduiesc. După Sf. Paști vom edita și o gazetă zilnică, care va fi organizată pe acțiuni, a 500 lei una. Așa avea o mare bucurie, dacă s'ar găsi și la DVoastră acționari.

Am auzit dela părintele Marc Glaser despre DVoastră multe lucruri bune, precum și că sunteți editor de gazete, broșuri etc.

Eu am la Făgăraș un ginere, Octavian Vasu, avocat, fost senator. Nădăduiesc, că vara aceasta voi fi pe la dânsul și vom veni și la DVoastră.

Vă felicit cu sf. sărbători a Invierii Domnului și Vă trimit salutările mele.

Hristos a înviat!

ss Protoiereu Jeremia Cecan

11 Apr. 1933.

„P. S. Vom găsi degrabă și un preot unit“

ss. J. Cecan

FOIȚA „UNIRII“

La noi și... la alții

În primăvara anului trecut, ziarele publicaseră o informație din „lumea mare“, și anume, că un guvern... va atașa pe lângă ambasaderele sale, în fiecare țară, un nou fel de acreditați, numiți „ambasadorii ateismului“. Misiunea lor ar fi, după cum arată numirea: propagarea necredinței, sau mai clar, a lăpădării totale de Dumnezeu.

Știrea a fost înserată de ziare ca ceva comun, nedându-i-se nici atâta importanță, câtă se da altădată unei sinucideri, fraude ori evadări.

Noi nu putem trece însă așa de ușor la ordinea zilei, și de aceea, îndemnați și de alt fapt, o relevăm din nou, cu atât mai vărtos, că aici nu e vorba numai de o sinucidere singulară ci de încercarea de a ucide un neam întreg.

Ne-am mirat, că ziarele n'au inzistat mai mult asupra acestei știri, deoarece era vorba că: „în flecare țară“, prin urmare și în România noastră scumpă, urma să fie angajat un astfel de ambasador al întunecului.

Noi știm, că țara noastră este o țară creștină. Fundamentul de granit pe care

ne-am zămislit și încheiat ca neam pe aceste plaiuri n'a fost tocmai credința creștină, care ne-a educat și păstrat aproape două mii de ani, ca popor creștin român!

Cum ar fi rezistat oare puhoaielor păgâne fără tăria credinței, vredniciei noastre înaintași? Ce s'ar fi ales de bunul și blajinul nostru popor de țărani, dacă n'ar fi strâns legați între ei prin limba și credința lor?

Mărturii neșterse și incontestabile a acestei credințe, stau de veghe și astăzi, multele și minunatele mănăstiri, biserici și troițe, ridicate de Domnii și boerii creștini și români.

Nu necredinței ci credinței, au fost înălțate aceste lăcașuri. Ne-a zămislit ca neam creștin, și numai în acest semn vom putea exista și în viitor!

Ia credința unui suflet și l-ai despoiat de tot ce are mai scump, căci omul fără credință în Dumnezeu e mai puțin decât animalul, numai are nici un scop, nici un ideal nobil pentru care să lupte, să sufere, să muncească, să trăiască!

Războiul a produs și produce destul dezastru moral, — de cel material nici nu pomenim — ne-a ajuns 20 de ani de „cobai de experiență“. Unde am ajuns cu doctrinele false și mincinoase propovăduite până acum — o vedem, voind a pune indiferentismul ori chiar necredința, în locul credinței vii și active, voind a pune „altă temelie decât cea

pusă de Domnul Isus Hristos“ s'a ajuns acolo, unde suntem azi!

Cine are interesul să ne destrame? A cui operă poate fi această stare de lucruri? Numai a acelora cari se conduc de principiu: „Audacter calomniare, semper aliquid adhaeret“ și cari lucrează cu „potrivnicul“ de care ne amintește sf. Petru în epistola I. (c. 5. v. 8) zicând: „Fiți trezi: priveghiați, pentru că potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind căutând pe cine să înghită. Stați-i împotriva în credință!“

Durere, mulți se află în slujba acestui „potrivnic“ — dar avem cuvântul Domnului: „porțile iadului nu vor birui“.

Neplăcut ne-a surprins deci că mai dăunăzi s'a scris într'un ziar — de a cărui atitudine curat românească n'am dubitat nici o clipă — despre catehizarea copiilor în diferitele școli, susținând părerea, că catehizarea pruncilor în școală n'ar avea sens, decât să fie ștearsă, iar instrucția religioasă să o facă preoții numai în biserică la sfintele slujbe.

Între împrejurările actuale ne-a surprins punerea pe tapet a acestei chestiuni atât de gingașe, deși am mai auzit astfel de propuneri altădată, dar atunci erau la conducere oameni certați cu credința și cu toate celele sfinte.

Astăzi însă, când Biserica cere înmul-

Și nu peste mult, am mai primit pe o
cartă postală, următoarele:

„Prea Cucernice Părinte Nicolae,
Hristos a înviat!

Cărțile DVoastre am primit. Mulțumesc din toată
inimă. Cartea DVoastre „Păstorul și turma” este de
mare valoare și cred, că fiecare preot ar trebui să o
aibă, și dacă ar îndeplini numai o mică parte din cele
scrisute în această carte, atunci s'ar putea considera ca
un bun păstor. — Opera noastră se dezvoltă. Sper, că
curând voi edita un ziar zilnic pentru răspândirea
unirii bisericilor. Despre cele ce conțin scriso-
rile DVoastre am vorbit cu păr. Glaser. În ziarul „La
Paris” din Paris în 19 April a. c., este mare articol
despre opera noastră.

Cu deosebită stimă al DVoastră
ss. Protoiereu Jeremia Cecan

30 Apr. 1933.

Ziarul Părintelui Cecan a luat ființă, a
fost zădărnicit sub titlul „Unirea noastră”. Pe
lângă aceea, el a tipărit diferite broșuri. Toate
aveau ca obiectiv: pericolul bolșevic. Putem
să spunem, că Păr. Cecan a arătat mai întâi, ceea
ce făcuse zilele trecute într'un articol foarte
interesant, dl Pamfil Șeicaru (Curentul 22 Aug.
1931): *raportul dintre panslavism, bolșevism
și ortodoxie!* Doar chiar sub regimul bolșevic
de un an, au pus ortodoxia în serviciul
organizării Românilor: la Crăciunul anului 1940
un episcop dela Moscova a fost trimis să
predicească la Chișinău, iar literele latine au
fost interzise, impunându-se literele chirilice
pentru scrisul românesc, ca și în Timoc!

Că acțiunea păr. Cecan ce rezultate a
obținut, până unde a pătruns cercurile basara-
ne, nu o am cercetat-o. Dela regretatul
păr. A. Gabor știu, că o acțiune și mai te-
nănică s'a dus paralel ori *simultan* cu aceea
a păr. Cecan. La acesta e de admirat curajul
pe care, la etatea de 70 ani, iase pe teren,
înfruntând prejudiții, jertfind o avere întreagă,
sacrificându-se — precum vedem — tuturor
amezilor. Nu e mișcare de tinăr învăpăiat;
odul frământărilor unei vieți întregi. Nici
e rezultatul firesc al unui mediu, al unui
contact cu aceia pentru cari milita: e în
ajul cel mai îndepărtat de noi uniții!

Durere, personal nu am avut ocaziunea

să-l cunosc pe păr. Cecan. Ceea ce el ne punea
în vedere: venirea pe la Lugoj, dela Făgăraș,
nu s'a realizat. Tot ce știu personal despre
el, știu dela păr. Gabor. Și acum când pri-
mesc știrea tragicului sfârșit, îl plâng totuș,
ca pe un bun prieten personal. Plâng soarta,
care l-a pus în situația de a-și plăti cu viața
convingerile profesate.

Făcându-i aceasta cuvenită pomenire —
pe lângă rugăciunile la s. Altar — îi urăm
părintelui Jeremia Cecan, ca de acolo din
lumea cealaltă să vadă realizate la neamul
românesc ideile pentru cari el a luptat la
sfârșitul vieții: realizarea *ortodoxiei românești*
în sensul arătat de un alt martir al neamului,
Nicolae Iorga, care spunea (conferința ținută
la 13 Ian. 1940 la Soc. Femeilor ort.):

„Ortodoxia trebuie să fie lege româ-
nească tradițională, la care se poate să se
adaoge ceva, dar să nu se adauge prea mult...
Legătura cu Papa este foarte profitabilă po-
porului românesc... Nu este nevoie să căutăm
... o altă legătură cu Biserica Romană, decât
aceea pe care o dă Biserica Unită, așa de
respectuoasă față de întreaga noastră tradiție
religioasă...”

Dr. Nicolae Brnzeu

**Ceva în legătură cu unirea biseri-
cilor.** Problema refacerii unității religioase,
mai ales între biserica Romei și cele ale Ră-
săritului, nu se poate să nu preocupe mereu
orice suflet înțelegător a dorinței Mântuito-
rului de a fi o singură turmă și un siugur
păstor. Păr. diacon *Iosif E. Naghiu* se ocupă,
mai nou, în *Sinaxarul* bucureștean, cu pro-
blema aceasta, în legătură cu carea scrie,
între altele, și rândurile cuminti ce urmează:

„In Simbolul Credenței orice creștin mă-
turisește credința într'o biserică. Nici unul
nu zice că crede în mai multe biserici. Ori
ce creștin e convins că Isus Hristos a întem-
meiat o biserică — nu mai multe. Toate con-
fesiunile creștine se roagă pentru unirea
bisericilor. Toți creștinii sunt convinși că
desbinarea bisericăscă e dăunătoare și că

unirea ar duce la inflorire, că Unirea biseri-
cilor creștine ar însemna o renaștere spiri-
tuală. Ar însemna cea mai sublimă cucerire
a spiritualității umane. In ce aureolă de raze
și de soare ar apare creștinismul dacă nu ar mai
fi divizat. Sunt convins că nu există creștin
care să nu fie ispitit de aceste gânduri și să
nu se întristeze de situația de azi. Cum să
nu te întristezi când vezi că pentru a cu-
noaște numai numărul confesiunilor creștine,
îți trebuie tomuri groase... Cămașa cea fără
cusătură a Mântuitorului Lumii a fost sfâșiată
în mai multe bucăți și bucățele. Timp de un
mileniu creștinismul a fost unitar. S'au ivit
rătăcirii multe.

„... Dacă azi religia slăbește din ce în
ce și dacă își ruinează mereu autoritatea de
altădată, motivul e tocmai desbinarea biseri-
cească. Lupta dintre diversele biserici e de
foarte multe ori dăunătoare credinței. Am
întâlnit mulți credincioși cari îmi spuneau că
nu pot crede, când văd că reprezentanții lui
Hristos pe pământ se ceartă atât de des...
și din păcate atât de nefilosofic. Aristotel,
când combate unele teze ale lui Platon, nu
începe prin a afirma că Platon nu știe ce
vrea, sau că a falsificat. Expune calm și o-
biectiv teza lui Platon și apoi adaogă: mi se
pare că... și după aceea își expune teoria
proprie. Ținuta polemicilor bisericesti lasă
totul de dorit. E atât de pățimașă încât din
ea pot cita fără nici o ezitare, toți dușmanii
convinși ai bisericilor.

„Dumnezeu nu vrea triumful retorismului
ci al dreptății. Citim în Viețile Sfinților că la
primul sinod ecumenic, Sfântul Spiridon al
Trimitundeii, făcătorul de minuni, a cerut Sfân-
tului Duh să-l lumineze să poată dovedi tu-
tutor că Treimea cea Sfântă e de o ființă, în
trei persoane. A luat în mână o cărămidă.
Deodată a rămas în mână cu lutul, focul s'a
înălțat spre cer, iar apa a curs pe pământ.
Mutatis mutandis — era o explicare, o încer-
care de demonstrare palpabilă a misterului
treimic. Adevărul divin al creștinismului e
cel pe care voim să-l vedem triumfând. Stu-

oarea oarelor de cateheză în școlile de toate
regiunile, ba cere intrare chiar și între zi-
lele Universității, și pe bună dreptate, căci
a primit poruncă: „*vestiți evanghelia la
toată făptura*”, (Marcu 19, 15), astăzi, când
și Ministerul culturii, cultelor și ar-
tului, s'a sesizat de această chestiune, dând
regulamente stricte în acest sens, când vedem cu
dezastrul la care s'a ajuns, prin edu-
cația necompletă de până acum, când se
face anchete peste anchete în chiar interesul
școlii, să vrei să scoți sufletul din școală,
pare cam deplasat!

„Buba” trebuie altundeva căutată, nu
în instrucția religioasă, și am ști cu toți unde,
nu vrem sau nu avem curajul să punem
sufletul pe eal!

Pe când la noi așa, ... din alte părți ale
Europei, primim vești îmbucurătoare. Țara, care
de trei ani a trecut prin focul curățitor
și spășitor de păcate, sora noastră Spania
condusă acuma de alte principii, căci iată
a comunicat nobil a dat Ministrul instruc-
ției publice, chiar în chestiunea pe care
acum o atacăm: „*Instrucțiunii publice din
Spania, înainte de mișcarea națională, îi
să se numească democratică, deși pro-
mul ei era păgân, căci în realitate ea a
fost bazele istorice ale poporului spaniol:
patriotic și creștinismul! Acestei
păgâne însă i-s'a opus mișcarea lui
națională, a cărui lozincă, pe terenul instruc-
ției publice, este întoarcerea la credințele*

**vechi: iubirea de patrie, înălțarea na-
țiunii și conștiința chemării.**

*In universitățile spaniole, Biserica și
Statul vor trăi de acum înainte în cea mai
perfectă armonie. La noi ideia liberală a fa-
limentat definitiv, pentru totdeauna!*

*Biserica catolică a fost întotdeauna cea
mai aprigă susținătoare și îndrumătoare a
cercetărilor științifice și a progresului.*

*In ambele universități se re'ntoarce din
nou spiritul creștin și științele sacre vor fi
așezate pe pedestalul la care s'au înălțat
prin vrednicia lor istorică. Se re'ntoarce ca-
tehizarea și cultivarea filosofiei creștine.
Dorim ca spiritul religios care ne-a însoțit
de-alungul istoriei, să se bucure de cinste și
ocrotire, precum merită!* Cuvinte clare, înțe-
lepte și pline de răspunderea locului, de unde
au fost spuse!

Frații spanioli, trecând prin focul comu-
nismului distrugător, gustând de voie de ne-
voie, din fericirea promisă de propovăduitorii
nebuției roșii, după lupte sângeroase și jertfe
nemaipomenite, trezindu-se ca dintr'un vis
urât, sau reîntors iarăși la calea adevărului
veșnic, părăsit pe un moment!

Porțile iadului, n'au biruit!

Nu mai puțin îmbucurătoare, în acestea
vremi atât de tulburi și nesigure este, pentru
toți oamenii de bine, și constatarea făcută
de un vestit scriitor protestant din Pittsburg
America, cu ocaziunea întrunirii „Societății de
educație” din acel oraș.

Iată ce spune: *Intrunirea „societății de
educație” din Pittsburg a adus hotărârea în-
țeleaptă, plină de răspundere și de un de-
osebit curaj, că copiii nu pot rămâne și pe
mai departe fără instrucția religioasă. Ur-
mează deci, că de aici înainte toți elevii vor
trebui să învețe religia, fie aceea catolică,
protestantă ori chiar ebraică. A fost într'a-
devăr timpul suprem să se aducă această ho-
tărâre, deoarece trebuie să adunăm aceasta
prețioasă tinerime, de care nici o țară nu se
poate lipsi!”.*

Așa la alții!

Concluzia? E mai rațional să înveți din
„pășania” altora decât să plătești însuși „di-
dactru”, de multe ori crud și sângeros, pentru
învățatură.

Deci, nu să scoatem religia din școli, ci
să-i dăm locul și atenția cuvenită; preoții
să-și facă conștiincios datoria, cei neglijenți
să fie aspru sancționați — *dar nici ceilalți
educatori să nu anthileze munca depusă de
preoți.*

Dacă nu le convine, îi privește; n'au
dreptul însă, să rănească sângeros sufletele
plăpânde, nevinovate și îngerești ale copiilor
și tinerilor atât de scumpi.

Nu e timpul experiențelor. Incercări grele,
aproape supraomenești ne cearcă — dar pri-
veghind și rugându-ne vom birui și ziua în-
vierii va sosi.

pr. Petru Domșa
refugiat din Cluj

diind teologia e imposibil să nu ai mereu în față acest adevăr divin. Intre bisericile și confesiunile creștine se caută mereu deosebiri. Lumea insistă mereu asupra deosebirilor. De ce nu se gândește și la asemănări? Aproape nu există om care să nu cunoască cele 3-4 puncte cari deosebesc Biserica Răsăritului de Biserica Apusului, dar câți cunosc miile de puncte cari le aseamănă...?"

Sfânta luptătorilor

Cotidianul „Viața” din București de sub conducerea d. Liviu Rebreanu aduce, în numărul său de astăzi la loc de frunte, un articol ce va fi citit cu deosebită mângâiere, de orice suflet creștin. Titlul acestui editorial, cum puține s'au scris la noi, e: O sfântă a luptătorilor. — Il reproducem și noi în întregime, fiind siguri că cetitorii noștri, dăpându-l, se vor simți înălțați și întăriți duhovnicește. Iată-l:

Sentimentul religios se trezește mai ales în vremuri când s'ar părea că Dumnezeu este negat cu mai multă inverșunare...

Înainte cu puțin de războiul din 1914, murea într-o mănăstire de Carmelite, o călugăriță foarte tânără și frumoasă, după o viață de adâncă umilință creștină. Auzise voci tainice de Sfinți spunându-i: „Atât timp cât ești în fiare, nu poți să-ți îndeplinești misiunea, dar mai târziu, după moarte, va fi timpul cercirilor tale”.

Murind, ea făgăduia că va face să cadă din cer „o ploaie de roze” asupra omenirii suferinde.

Sfânta Tereza dela Lisieux a lăsat un jurnal în care și-a însemnat gândurile și în care scria:

„Domnul mi-a dat să nu-mi fie nici o frică de războiu, trebuie să-mi fac datoria cu orice preț”.

Și, în adevăr, după moarte, ea devine o adevărată sfântă a luptătorilor. Milioane de icoane cu chipul ei sunt purtate de mobilizați. Jurnalul ei, apărut sub titlul „Povestea vieții mele”, circulă printre răniți, în ediții eftine. În fiecare ambulanță se găsește cel puțin câte un exemplar din această carte, pe care credincioșii o numesc „Evanghelia dela Lisieux”. Preoții regimentelor o aduc soldaților, cari cer cu insistență această carte...

Luptătorii și-au adus aminte că Sfânta Tereza spunea: „Ce fericită sunt că voi muri. Nu fiindcă voi scăpa de suferințe, dar fiindcă mai mult decât din această viață, voi fi de folos sufletelor care-mi sunt dragi”. Intre viața lor și a ei erau asemănări morale impresionante: Sf. Tereza învață pe oameni să nu ceară nimic din ceea ce le aparține sau din drepturile lor... să meargă până la capătul suferințelor fără să se plângă... spunea că trebuie să înduri orice greutate și să faci orice jertfă, fără ca nimeni să bănuiască eroismul tău... Ei aflară că Tereza, ca și ei, suferise de frig „un frig de moarte”, și că nu s'a plâns deloc.

Soldații își dădeau seama că Sfânta fusese atât de aproape de ei, prin suferințele ei. Luptătorii găseau o dogmă mângâietoare, în credința că sfinții, din lumea cealaltă, ocrotesc pe oamenii cari se sbat în suferințe. O chemară în rugăciunile lor și pentru mulți ea deveni o prezență netăgăduită.

Atunci, mormântul dela Lisieux, atât de modest, dispăru sub florile aduse de soldați și de familiile lor. Sfânta Tereza începu de dincolo de timp și spațiu, să ajute pe luptători și să facă numeroase minuni pe front. Ea apărea în tranșee, și cu miile venira în pelerinaj la Lisieux soldații cari văzuseră apariția

ei, răniții vindecați, convertiții la creștinism prin minunile ei. Unul dintre ei, venit să se roage la mormântul Sfintei, povestea că, rănit, părăsit și pierdut între linii, o călugăriță s'a ivit deodată lângă el, l-a ridicat, l-a sprinjinit, l-a condus la ambulanță și apoi a dispărut: era Sfânta Tereza.

Ea se arătase de asemeni unui muribund bavarez, prizonier, la căpătâiul căruia se afla un preot francez. Sfânta i-a închis rănile mortale și germanul s'a vindecat. Intors în țara lui, a devenit acolo apostolul Sfintei franceze.

Sfânta Tereza a făcut în timpul războiului trecut mii de astfel de minuni. Pentru acestea ea a fost beatificată după 25 de ani dela moartea sa și a devenit astfel Sfânta Tereza dela Lisieux.

Icoana ei apare acum sub arcadele catedralelor. Chiar în colibe Africa s'au găsit icoanele ei făcătoare de minuni. Rușii ortodocși îi păstrară chipul ascunzându-l de urgia bolșevică, iar într-o închisoare din Palestina, arabii condamnați la spânzurătoare au cerut să li se aducă în fața lor portretul Sfintei Tereza, ca să le risipească groaza „și să-i primească din pragul celeilalte vieți”...

În preajma războiului actual, 200.000 de pelerini s'au dus să se roage la Lisieux.

Dumnezeul creștinilor

Pascal zice: „Dumnezeul creștinilor nu este numai un Dumnezeu al formelor geometrice și al orânduielii elementelor: așa îl cred păgânii și epicureii. Dumnezeu nu este numai un Dumnezeu, care să-și deprindă providența asupra vieții și a bunurilor oamenilor pentru a croi un viitor fericit celor cari îl adoră: aceasta este părerea evreilor. Dumnezeu lui Avram, Dumnezeu lui Isac, Dumnezeu lui Iacob. Dumnezeu creștinilor este un Dumnezeu al dragostei și al mângâierii, este un Dumnezeu care umple sufletul și inima celor ce-l au; este un Dumnezeu care îi face să-și simtă în suflet mizeria și mila lui nesfârșită, care se unește cu ei în adâncul sufletului lor, care îi umple de umilință și de bucurie, de încredere și de iubire, care îi face neputincioși pentru alt scop în afară de el”. (Pensées, VIII, 556).

Deci păgânii l-au admirat pe Dumnezeu. Evreii i-au fost recunoscători. Creștinii însă îl iubesc.

Admirația și recunoștința cuprind în sine începutul dragostei. Iubirea este o legătură de comunicare intimă între două ființe raționale. Dumnezeu creștinilor însă, după vorba Sf. Ioan Evanghelistul, „dragoste este”.

Acest Dumnezeu planează fericit în eternitate, animând nemărginirea cerurilor și nesfârșitul număr al puterilor celor fără de trupuri, și iubește, după vorba lui Dante: „O, veșnică lumină, ce n' tîne singură sălășluiești, te înțelegi, tu singură și înțelegă, tu, de tine și înțelegându-te pe tine, iubești, surăzătoare. (Paradisul Cânt XXXIII).

Această iubire se resfrânge din veșnicie asupra întregii creațiuni și ființele raționale, datorită sufletului lor, sunt capabile a o recepționa și a-i răspunde, stabilindu-se astfel o legătură ca între creatură și creator, ca între tată și fiu.

Vai, de cel ce nu are această legătură. Acela este un rebel și un pierdut în Univers.

Pr. Ioan Crețu

Știri mărunte

Un an de domnie. Se împlinește astăzi anul întâiul, de când M. S. Regele Mihai I s'a suit pe tronul României. Moștenirea pe care o primea atunci era grea din seamă afară. Neamul nostru se găsea la cea mai grea răscruce a istoriei sale. Și încercările mari n'au întârziat să se abată încă în curând peste tânăra domnie. — Sprijinit de întâiul său sfetnic, Conducător al țării, învăluit în devotamentul neprețuit al nației întregi, M. S. poate privi cu satisfacție deplină asupra eforturilor de un an ale colectivității românești și asupra rezultatelor lor. Încheierea suflătoare și dăruțenia eroică dovedită de poporul nostru, eroismul curat care ne-a și redat provinciile dragi, sunt cheazășia sigură a biruinței depline care nu mai poate întârzia. Astfel norii grei cari au întunecat începutul de domnie se vor risipi și, răzimat pe dragostea întregă a națiunii, vom vedea în tronul regal peatra de temelie a unității și prosperității sale. M. S. Mihai I poate nădăjdui de Domnul ani mulți de domnie fericită și glorioasă. Pentru aceasta se roagă fierbinte întreg neamul românesc, și în această nădejde strigă: **Trăiască Regele!**

De dragul sufletelor. În zilele de 29—31 August a. c., s'au ținut misiuni sfinte în parohia Coștănești. Vestitor al cuvântului dumnezeesc a fost p. Dr. Alexandru Todea, secretarul mitropolitan. La misiuni, risiri, pe lângă p. Dr. Paul Moldovan preotul local, care în prealabil a pregătit bine sufletele pentru aceste misiuni sfinte, au dat ajutor frații preoți: Aron Ignat, Alecu Ivan, Solomon Orian, Ioan Mazăre, Ispas Moldovan, Vasile Sirbu, Eug. Păltinean și Emil Chiciudean. S'au înregistrat 850 cuminecări, mărturisiri au fost însă 105, căci vre-o 200 de prin satele din jur s'au cuminecat în bisericile lor.

— Din 30 August — 1 Sept. au avut loc reculegeri sufletești în Vințul de sus. Cu vestirea cuvântului s'au ostenit p. Dumitru Neda, canonic mitropolitan și p. Dr. Septimiu Todoran, prof. de teologie. Au dat ajutor la ascultarea spovedaniilor: p. Ștefan din Decea, p. Moise Sârbu din Vereșmort, p. Ioan Popa din Feisa și p. Teodor Radu, parohul local. S'au înregistrat, relativ, foarte multe apropieri de Dumnezeu.

Locale. Dumineca viitoare, de prasnica Inălțării Sf. Cruci, va predica în Capela Seminarului, p. Dr. Augustin Folea, canonic mitropolitan.

Graul faptelor. În lupta pe care o poartă neamul nostru împotriva bolșevicilor și a bolșevismului, aviația română și-a câștigat deja până acum meritele meritoare. Comunicatul forțelor armate germane din România Sept. c. o spune limpede: „Aviația Română a avut mari succese în sectorul sudic al acestui front, începând cind până la 31 August curent 433 de avioane sovietice”. — Bravii noștri sburători, ca și celelalte trupe de luptă, merită toată lauda celor, ce le urmăresc izbitor zile cu inimile pline de îndreptățită mândrie.

Un om de omenie. Gardianul public Damian Gheorghe, găsind în dimineața de 30 August un servietă cu acte și cu suma de un milion lei, a dat-o intactă cum — se cădea și cum cerea datoria — mandantului corpului de gardieni. „Pentru cinstea exemplară de care a dat dovadă”, Prefectura Poliției a compensat cu suma de 100.000 lei. — Până aici, totul bine. Felicităm și noi pe gardianul de ispravă atât pe trupe purtare sa corectă, cât și pentru recompensarea i s'au acordat. — Nu înțelegem însă de ce trebuie să facă presa atâta tărăboiu în jurul cazului: titlul cu fotografia eroului, etc. Cum, adică, e o minune? Reclama aceasta exagerată nu-i poate cădea bine omului de omenie, care este gardianul avansat și ales, ea este o ciudată și nedreaptă reclamă pentru corpul gardienilor. Și pentru neamul întreg.

Comunicat

Asociația Refugiaților și Expulzaților din Ardeal, în vremea cedat, secția județeană Târnava-Mică, invită pe membrii săi din Blaj și județ, cari doresc să ia în arendă terenuri expropriate dela Evrei, pe baza agricoli 1941/1942, să se prezinte la Comisia județeană (Camera de Agricultură) pentru încheierea contractelor de arendă până la data de 20 Septembrie 1941. Reducerea care se acordă la arendare este de 20%. Pot beneficia și intelectuali cari s'au îndreptat cu agricultura în teritoriul cedat. Averile cari se dau în arendă se pot cere dela notariatele locale sau direct la Camera de Agricultură din Blaj, unde se pot încheia contractele de pe a. m.